

!!!

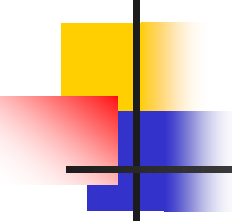
"Chân lý là tiếng khóc than của tất cả mọi người, nhưng là trò chơi của số ít người".

George Berkeley (1685-1753, triết gia Mỹ)

"Vẻ đẹp của các sự vật nằm trong trí tuệ đang chiêm ngắm chúng".

"Lý trí là nô lệ của đam mê".

David Hume (1711-1776, triết gia Anh)

Chương 14

VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

14.1. NGUỒN GỐC VÀ BẢN CHẤT CON NGƯỜI

14.1.1. **Một số quan niệm về con người**

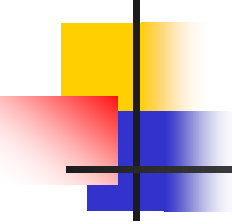
14.1.1.1. *Quan niệm tôn giáo*

Cuộc sống con người đã được an bài, sắp đặt, con người có số mệnh.

Mỗi quan hệ giữa linh hồn và thể xác.

Đạo Phật

- Tắm thân ngũ uẩn, vô thường, luân hồi.
- Cái Tâm.

Chương 14

VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

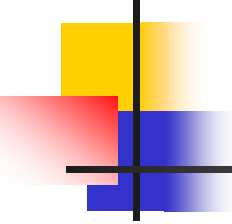
Đạo Thiên Chúa

- Thể xác tạm thời.
- Linh hồn vĩnh cửu.

14.1.1.2. *Triết học phương Đông*

Khổng tử:

- Thiên nhân hợp nhất.
- Thiên mệnh.

Chương 14

VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

Tuân Tử:

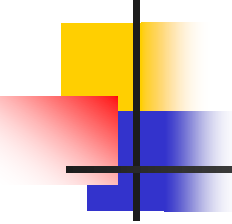
- Thiên nhân bất tương quan.
- Con người vốn ác, cần phải dùng pháp luật chế ngự.

Mạnh Tử:

- Con người vốn thiện.
- Do xã hội mà trở nên bất thiện, cần được giáo dục.

Lão Tử: Vô vi.

Trang Tử: giấc mộng Trang Chu.

Chương 14

VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

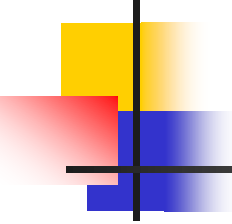
14.1.1.3. *Triết học phương Tây*

Protagoras: *"Con người là thước đo vạn vật".*

Epicurus (341-270 tr.CN) và trường phái khoái lạc (nhân văn khoáng đạt): phi thực hữu là định mệnh không thể tránh được của mỗi người, nên chúng ta phải vui vẻ chấp nhận một cuộc sống duy nhất mà chúng ta có.

"Cái chết chẳng làm gì đối với chúng ta".

"Hãy hưởng thụ cuộc sống trong khi bạn còn có nó".

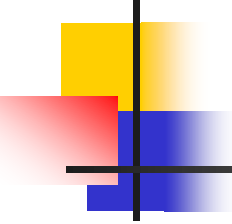
Chương 14

VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

Zeno (334-263 tr.CN) và trường phái khắc kỷ như là những nguyên tắc xử thế: con người là một phần của tự nhiên, nên cái chết là sự tan biến trở về với tự nhiên.

Con người có quyền quyết định cái chết cũng như sự sống của riêng mình.

Những người khắc kỷ thường chịu đựng những thăng trầm của cuộc đời một cách điềm tĩnh và đầy nhân cách. *"Cẩn rằng không nao núng"*.

Chương 14

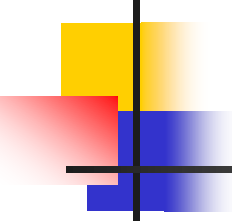
VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

Descartes (1596-1650): *Chuyên luận về con người* (1664), coi cơ thể con người như một bộ máy, và các tiến trình tâm lý diễn ra theo chiều dọc và có tính cơ giới.

Kant (1724-1804):

"Từ khúc gồ cong queo của loài người chưa từng có cái gì ngay thẳng được tạo ra".

"Chính trong sự hiểu biết về những giới hạn của mình mà triết học tồn tại".

Chương 14

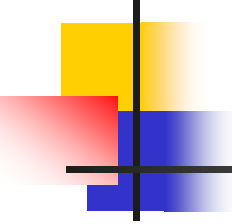
VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

Nietzsche (1844-1900):

"Con người là sợi dây nối giữa thú vật và siêu nhân - một sợi dây bắc qua vực thẳm".

Hegel (1770-1831): Con người là hiện thân của ý niệm tuyệt đối.

Feuerbach (1804-1872): Con người là kết quả của sự phát triển của thế giới tự nhiên.

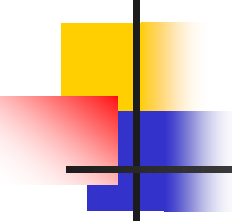

Chương 14

VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

MỘT SỐ NGUYÊN TẮC VỀ VẤN ĐỀ CON NGƯỜI

1. Tính bản thể và hiện hữu của con người.
2. Vấn đề nhận thức của con người: nguyên tắc của nhận thức, hiện thực của nhận thức.
3. Tính sáng tạo của ý thức con người.
4. Tính hướng đích.
5. Cá nhân và cộng đồng.

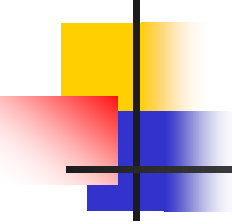
Chương 14

VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

14.1.2. **Triết học Marx**

14.1.2.1. *Con người là sự thống nhất giữa hai mặt*

- Sinh học: là động vật cao cấp nhất, sản phẩm của sự tiến hóa lâu dài của sinh giới.
- Xã hội: hoạt động của con người mang tính xã hội, với những quan hệ xã hội trong quá trình lao động và sinh hoạt.

Chương 14

VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

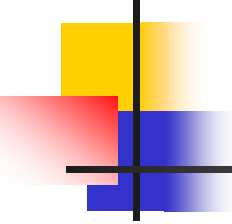
14.1.2.2. *Con người là tổng hòa các quan hệ xã hội*

"Trong tính hiện thực của nó, bản chất con người là tổng hòa những quan hệ xã hội".

(K.Marx và F. Engels, *Toàn tập*, NXB.CTQG, t.3, tr.11)

14.1.2.3. *Con người là chủ thể, là sản phẩm của lịch sử*

- Chủ thể: hoạt động thực tiễn cải biến tự nhiên.
- Sản phẩm: lịch sử và sự phát triển của con người.

Chương 14

VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

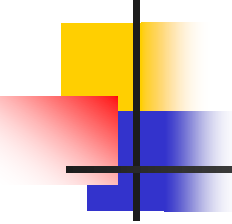
14.2. QUAN HỆ GIỮA CÁ NHÂN VÀ XÃ HỘI

14.2.1. **Khái niệm cá nhân**

Cá nhân: con người cụ thể sống trong một xã hội nhất định với tư cách một cá thể, một thành viên của xã hội ấy, và do những đặc điểm riêng biệt của mình mà phân biệt với những thành viên khác của xã hội.

Phân biệt cá nhân và con người: tính phổ biến, sự thể hiện của tính phổ biến trong tính đơn nhất.

Nhân cách.

Chương 14

VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

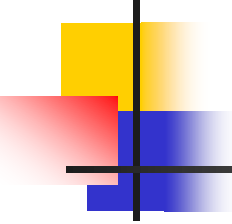
14.2.2. **Mối quan hệ giữa cá nhân và xã hội**

Xã hội là do các cá nhân hợp thành. Cá nhân sống trong xã hội.

Quan hệ cá nhân-xã hội là quan hệ có tính biện chứng và lịch sử.

Cá nhân và cộng đồng. Lợi ích và nghĩa vụ.

Tâm lý nhóm và cá nhân.

Chương 14

VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

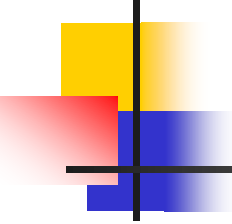
14.3. VAI TRÒ CỦA QUẦN CHÚNG VÀ CÁ NHÂN TRONG LỊCH SỬ

14.3.1. **Vai trò quần chúng nhân dân**

Quần chúng nhân dân là lực lượng sản xuất cơ bản của xã hội.

Quần chúng nhân dân là động lực cơ bản của mọi cuộc cách mạng xã hội.

Quần chúng nhân dân có vai trò to lớn không thể thay thế trong sản xuất đời sống văn hóa tinh thần.

Chương 14

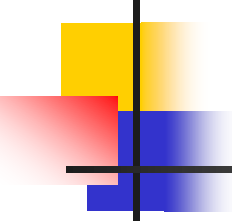
VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

14.3.1. **Vai trò cá nhân**

Cá nhân có vai trò quan trọng trong mọi hoạt động xã hội.

Cá nhân ưu tú (lãnh tụ) là sản phẩm của thời đại, đại diện cho lợi ích của quần chúng, được quần chúng thừa nhận là người lãnh đạo thực sự của mình.

Lãnh tụ có thể thúc đẩy sự phát triển hoặc kìm hãm tiến bộ xã hội.

Chương 14

VẤN ĐỀ CON NGƯỜI TRONG TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN

THAM KHẢO

Cá nhân hay quần chúng?

Quần chúng là bấy cừu.

Cá nhân đóng vai trò quyết định.

Bệnh sùng bái cá nhân

Lãnh tụ cũng là con người.

Không có lãnh tụ của mọi thời đại, mà chỉ có lãnh tụ của một thời đại.

Sự độc tài và bệnh sùng bái cá nhân. Nỗi ám ảnh tâm lý nhóm và sự thần thánh hóa lãnh tụ.